

Kardinal Josip Bozanić, nadbiskup zagrebački
Homilija na danjoj Misi
Zagreb, Katedrala, Božić 2014. godine.
Liturgijska čitanja: Iz 52,7-10; Heb 1,1-6; Iv 1,1-18

Draga braćo i sestre!

1. Danas je Božić. Svetkovinom Božića slavimo vrhunac Stvoriteljeva dijaloga sa stvorenjem, Boga s ljudima. Taj dijalog započeo je stvaranjem čovjeka kojemu je Bog darovao slobodu. Kakav je bio čovjekov odgovor na taj *višnji Božji dar*? Dogodila se zloporaba slobode koja je čovjeka dovela do ruba samouništenja. A kako Bog odgovara na takvu čovjekovu nezahvalnost? On odgovara darom svoga Sina, rođenjem Isusa, kojega nam je predao da bi nas izbavio iz ropstva grijeha i smrti, i to svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Izraz je to ljubavi koja se ni s čim ne može usporediti. Dragi vjernici, to što je naša uvelike tmurna svakodnevica danas, na Božić, obasjana svjetlošću; to što smo danas kao vjernici radosni, raspjevani, sretni, ne smije umanjiti shvaćanje ozbiljnosti Božjega zahvata u našu stvarnost, ozbiljnosti božićne Svetkovine.

2. Nekima će se možda inzistiranje na ozbiljnosti Božića učiniti kao sputavanje veselja. No riječ je upravo o suprotnome, jer ne traže se danas od nas smrknuta, tužna lica. Možda nas tomu najbolje mogu poučiti djeca. Raduje me što ih i sada ima među nama. Djeca u svojoj nevinosti Božić doživljavaju vrlo ozbiljno, a ta ozbiljnost pak ne umanjuje njihovu radost. Štoviše čini je većom. Usuđujem se pomisliti da su dječje oči najviše kadre prepoznati da se u slabašnu i bespomoćnom Djetetu Isusu krije ozbiljna snaga, moć Onoga koji *snagom svoje riječi* sve nosi, a čiji je dolazak prorok Izaija najavio riječima: »Ogolio je Gospodin svetu svoju mišicu pred očima svih naroda« (Iz 52,10). Potrebna nam je ta Božja snaga, potrebna nam je zaštita Gospodnje mišice. Našoj je svakodnevnicu ozbiljno potreban Božić!

3. Odmaknemo li se sada, braćo i sestre, od izvanjskoga blještavila, od božićne komercijalizacije i žurbe, a čiji porez kao da plaća radost proslave Spasiteljeva rođendana, put će nas nužno dovesti tamo kamo je odveo i mudrace s Istoka: pred Božansko Dijete rođeno u Betlehemu. Prizor je ozbiljan. Dijete povijeno i položeno u jaslje, čiji su uvjeti veoma teški, a Svetoj obitelji prijete mač i progon. Uskoro će uslijediti i proljevanje krvi nedužnih. Gdje je tu idila? Gdje je tu blagostanje? Gdje je tu blještavilo? Nije li očito da je povijest Kristova križa započela već u jaslicama? Gorka je to realnost života.

Čini se, braćo i sestre, opravdanim postaviti pitanje: kako je moguće da je proslava Božića danas, nakon više od dva tisućljeća što se milosni događaj zbio u Judeji, za mnoge postala bijeg od realnosti? Reći će se, važno je da za Božić sve bude *kako treba*, da vlada mir među ljudima, da vlada mir u obiteljima, da na obiteljskom stolu bude izobilje, da se obilato daruje, da se ne otvaraju teške teme... I to sve samo taj jedan dan u godini. A sutra, opet po starome: ponovno ratovi, ponovno nesuglasice među ljudima, ponovno odlazak u još veće egzistencijalne dubioze, ponovno okrutnost života.

Time Božić kao da postaje nekakva društvena droga koja se ubrizgava jedanput godišnje, da bi se pobjeglo od poražavajućih bilanci s kraja godine. No droga ne siti, ona ne održava na životu. Droga sa svakom novom dozom iluzije oduzima čovjeku stvarni, istinski život i pretvara ga u - ništa. Božić nije droga koja na kraju izobličuje lica i gasi živote tolikih zavaranih ljudi. Božić je proslava Kristova rođenja, jedinoga istinskoga kruha od kojega možemo živjeti na ovome svijetu. I to je ta ozbiljnost, to je zbilja božićne radosti za koju, na poseban način danas, ne prestajemo zahvaljivati Bogu. Papa Franjo nam poručuje: »S Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa. Oni koji prihvate njegovu ponudu spasenja oslobođeni

su od grijeha, žalosti, duhovne praznine i osamljenosti« (EG, 1).

4. Draga braćo i sestre, nemamo iluzija da je baš našem vjerničkom naraštaju najteže živjeti svoju vjeru, jer otkako je Krist uskrsnuo, i otkako živi njegova Crkva, neprestano se ju pokušava skrenuti s puta. Potvrdu za to ne trebamo tražiti dalje od današnjega Evandjelja koje se čak može doživjeti kao svojevrsno demantiranje svih onih koji su već na početku kršćanstva nastojali ugасiti svjetlo što ga je Krist donio svijetu.

Tomu svjedoči i to što se u kratkom tekstu Ivanova proslava barem deset puta spominje riječ *ne* u različitim oblicima. Iza svakoga toga *ne* kriju se oni kojima je smetao Krist i njegova Crkva, pa već im na početku Proslava Evandelist odgovara da je po Kristu, Riječi Božjoj sve postalo, a da bez nje *ne* postade *ništa*. Potom tumači da Krista, koji je svjetlo, tama *nije* obuzela, da ga *ne* primiše njegovi kojima je došao, a da mi kao novi narod Božji *nismo* samo bića od krvi, *nismo* samo tijelo, *nismo* samo plod želje naših roditelja, nego smo od Boga. To je naš identitet, naš vjernički identitet, to je ozbiljnost današnje Svetkovine, u tome je naša snaga, to je, u krajnjoj liniji, naša božićna radost.

5. Dragi vjernici, proslavi Božića oduzeli bismo vjerodostojnost kad bismo iz događaja Isusova rođenja isključiti bilo koga i bilo što; njegovu majku Mariju, zemaljskoga oca svetog Josipa, pastire, svjedoke, društvene okolnosti, mjesto i vrijeme... Ne možemo uljepšavati događaj Isusova rođenja i učiniti ga više idiličnim, jer Crkva nije agencija za naručena oglašavanja, već nastoji biti stalna tražiteljica i čuvarica istine. Jednako tako ne bismo li ignoriranjem okolnosti u kojima se zbiva ovogodišnja hrvatska proslava Božića, umanjili njegovu vjerodostojnost?

Nama je danas upućen prorokov poziv: »Kličite, zajedno se radujte, razvaline jeruzalemske, jer Gospodin je utješio narod svoj, otkupio Jeruzalem« (Iz 52,9). To nas, kao vjernički narod, pogađa zato što stječemo dojam da se nad nama u posljednje vrijeme nadvija nešto što bismo mogli nazvati ideologijom razvaline. U razvalinama, naime, nema života. One tek stoje kao zloguki podsjetnik na mjesto u kojemu je život nekoć postojao. U razvalinama nitko ne živi, ali neki od njih dobro žive.

Žao mi je što to danas moram reći, no kako drukčije nego djelovanju ideologa razvaline pripisati ovo što se događa s hrvatskim gospodarstvom koje je do te mjere razrušeno da ga se sve više gleda kao nešto što je nekad bilo, a sada se samo broje i preprodaju preostale cigle iz njegove ruševine? Kako drukčije nego djelovanju ideologa razvaline pripisati povećanje popisa nezaposlenih, koji danomice raste? Kad se pak prikazuje smanjenje broja nezaposlenih često je to na račun onih mladih ljudi koji su ponovno prisiljeni tražiti kruh u tuđini. Kako to da je hrvatski čovjek u Europi i svijetu priznat kao dobar i odgovoran radnik, kako to da nam je Bog dao lijepu i prirodnom obdarenu zemlju, a stvari ne idu, nema napretka? Komu, ako ne djelovanju ideologa razvaline pripisati mirenje s neprestanim siromašenjem naših ljudi? No možda je još strašnije, draga braćo i sestre, to što vidimo nastojanja da se od ljudi naprave duhovne razvaline, vidljive posebno po ranama nezaposlenih te supružnika i obitelji. Ovoga Božića ozbiljno pitamo: ma zar se u ovome društvu baš ništa ne može učiniti i promijeniti da bi se rušenje zaustavilo? A što reći o nezadovoljstvu u društvu; o ne uspostavljanju razgovora; o ne slušanju tuđih potreba, o neosjetljivosti i nebrizi za ugrožene? Svjesni smo da smo i u hrvatskom društvu dionici *kulture odbacivanja*, o kojoj često govori papa Franjo.

6. Hoćemo li pogriješiti ako zaključimo da nastanku suvremenih *hrvatskih razvalina*, te provođenju *kulture odbacivanja i isključivanja* pridonosi i to što slabi svijest odgovornosti za opće dobro? Evo, jučer, na Badnjak, posjetio sam na Savskoj cesti hrvatske ratne vojne invalide Domovinskoga rata i hrvatske branitelje. Riječ je o nečijim muževima, očevima i

djeci. Oni su u datom trenutku svoje živote dali na raspolaganje kako bi zaustavili zločinačku ideologiju koja je od Hrvatske doslovno željela napraviti ruševinu.

Pod vodstvom prvoga hrvatskoga predsjednika dr. Franje Tuđmana, u vrijeme zagrebačkog nadbiskupa blagopokojnog kardinala Franje Kuharića, a uz pomoć samoga Boga, zagovorom Presvete Bogorodice Marije i blaženog Alojzija Stepinca te brojnih hrvatskih mučenika i svetaca, uz velike žrtve izborili su nam branitelji slobodu. Dana su im zato i određena prava, ali stječe se dojam da ih se istodobno polagano isključuje iz istoga onoga društva kojemu su omogućili opstanak. Ideolozima razvaline u njihovim rušilačkim nastojanjima uvijek smetaju čuvari temelja kuće. Svakome komu je stalo do dobra bližnjega, ova Crkva želi biti blizu, jer ne smije se dopustiti da i jedan čovjek propadne, a kamo li čitav narod. Zato želimo biti blizu i hrvatskim braniteljima koji se bore za svoju društvenu uključenost, i koji nastojanjem da se ne dira u temelje države, čuvaju toliko toga što još ima snage izgrađivati Domovinu.

7. Dragi vjernici, što u svjetlu Božića znači zauzimanje koje je potrebno cijeloj Domovini? »Znači ponajprije ne šutjeti pred gaženjem otajstva života, kao da nas se to ne tiče; znači ne odustati od brige za obitelj; znači sudjelovati u odgoju svojim kršćanskim stavovima; znači ne bojati se svjedočiti istinu; znači potražiti zajedništvo, posebno kršćansko zajedništvo, kada osjetimo da smo sami preslabi; znači, i u politici, biti uz one koji se izlažu za obranu nosivih vrijednota hrvatskoga društva; znači ne dopustiti da budemo potkupljeni ili ucijenjeni u svojoj slobodi... Jer, čemu sve vrijednosti o kojima se tako često govori, ako ih dajemo u besćenje i ako se povijamo trenutačnim moćnicima?« (Božićna poruka 2014., br. 7).

Molim Gospodina da životne poteškoće ne pritisnu dušu do te mjere da se ne usudimo vidjeti Boga koji nam i ovog Božića dolazi u našim svakidašnjim hrvanjima i životnim brigama. Upravo zato kao vjernici molimo Boga da nas pohodi i daruje nam snagu svoje milosti, da ne prestanemo ponajprije moliti, ali i zalagati se na razne načine za obitelji, za nerođene, za nezaposlene, za branitelje, za beskućnike... (usp. Božićna poruka 2014., br. 7).

8. Draga braćo i sestre, zastanimo još jednom pred evanđeoskim riječima koje predstavljaju Isusa Krista, Božju Riječ: »Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa« (Iv 1,3). Kao Crkva, kao dionici mističnoga tijela Kristova, mi smo i dionici tog Božjeg sve. Pozvani smo da Bog u ovome svijetu djeluje po nama. I zato baš na Božić, na Svetkovinu kada se Bog rođenjem svojega Sina uključio u izgradnju svijeta po mjeri čovjeka kao djeteta Božjega, potvrdimo i pojedinačno i zajednički to naše poslanje i odgovornost za svijet u kojem živimo. Crkva se ne smije isključiti, i uz neprestanu karitativnu blizinu s najpotrebnijima, ne smije odustati od svojega doprinosa u izgradnji boljega društva. Time, usuđujem se reći, uvodi božićnu snagu u naš prostor, osobito po mladim vjernicima.

»Božić je Bog koji je postao čovjekom, koji boravi u ljudskoj naravi, ali vjera u njegov dolazak u tijelu upućuje na vječnost, na zajedništvo s Bogom na koje smo kao ljudi pozvani. S Božićem započinje onaj *dan* koji se proteže na svaki dan ljudske povijesti. Božić je taj *dan*, koji daje smisao našoj sadašnjosti« (Božićna poruka, br. 6).

Draga braćo i sestre, Spasiteljevim rođenjem započela je nova povijest čovječanstva čiji smo sudionici. Ta je povijest započela s onim vječnim *da* Blažene Djevice Marije, Majke Isusove, Majke križa i Majke radosti. Moleći da nam posreduje dar vječnoga radovanja zbog našega spasenja, i da tu blagotvornu radost nikada ne izgubimo na životnome putu, svima od srca želim sretan i blagoslovljen Božić, Isusovo rođenje. Amen.